Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

22 февруари 2018 година*

„Неизпълнение на задължения от държава членка — Директива 91/271/ЕИО — Пречистване на градските отпадъчни води — Решение на Съда, установяващо неизпълнение на задължения от държава членка — Неизпълнение — Член 260, параграф 2 ДФЕС — Имуществени санкции — Еднократно платима сума — Периодична имуществена санкция“

По дело C-328/16

с предмет иск за установяване на неизпълнение на задължения на основание член 260, параграф 2 ДФЕС, предявен на 10 юни 2016 г.,

Европейска комисия, за която се явяват G. Zavvos, E. Manhaeve и D. Triantafyllou, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ищец,

срещу

Република Гърция, за която се явява E. Skandalou, в качеството на представител, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen (докладчик), председател на състава, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby и M. Vilaras, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 юни 2017 г.,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: гръцки.

Решение

1 В исковата си молба Европейската комисия моли Съда:

– да установи, че като не е приела всички необходими мерки за изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), Република Гърция не е изпълнила задълженията си по член 260, параграф 1, ДФЕС,

– да разпореди на Република Гърция да заплати на Комисията периодична имуществена санкция в размер на 34 974 EUR за всеки ден забавяне при изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), считано от датата на постановяването на решението по настоящото дело до датата на изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385),

– да разпореди на Република Гърция да заплати на Комисията еднократно платима сума, изчислена на дневна база от 3 828 EUR, считано от датата на постановяване на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) до постановяване на решението по настоящото дело или до датата на изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), ако това изпълнение бъде осъществено по-рано, и

– да осъди Република Гърция да заплати съдебните разноски.

Правна уредба

2 Съгласно член 1 от Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L 135, 1991 г., стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 43), изменена с Директива 98/15/ЕО на Комисията от 27 февруари 1998 г. (ОВ L 67, 1998 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 4, стр. 201) (наричана по-нататък „Директива 91/271“), тя се отнася до събирането, пречистването и заустването на градски отпадъчни води, както и до пречистването и заустването на отпадъчни води, произхождащи от някои промишлени отрасли. Същата има за цел опазване на околната среда от вредните последици, причинени от заустването на градски отпадъчни води.

3 Член 2, точка 1 от тази директива дефинира „градски отпадъчни води“ като „битовите отпадъчни води или смес от битови отпадъчни води и промишлени отпадъчни води и/или дъждовни води“. Член 2, точка 4 дефинира „агломерация“ като „зона, в която съсредоточаването на населението и/или стопанските дейности е достатъчно, за да е възможно да се събират градските отпадъчни води, да се отвеждат към пречиствателна станция или пункт за окончателно изливане“, а в член 2, точка 6 е дефиниран „еквивалент жители“ (по-нататък „ЕЖ“) като „биоразградими органични вещества, за които биохимичната потребност от кислород за пет дни (БПК5) е 60 грама дневно“. В точка 8 от посочения член „вторично пречистване“ е дефинирано като „пречистването на градските отпадъчни води чрез метод, който поначало включва биологична обработка с вторично утаяване, или чрез друг метод, който позволява да се спазват условията в таблица 1 от приложение I“.

4 Съгласно член 3, параграф 1 от посочената директива:

„Държавите членки следят за това всички агломерации да бъдат съоръжени с канализационни системи за градски отпадъчни води […]

За заустването на градски отпадъчни води в приемници, считани като „чувствителни зони“ по смисъла на член 5, държавите членки следят за това канализационните системи да бъдат инсталирани най-късно до 31 декември 1998 г. за агломерациите, чийто ЕЖ е над 10 000.

Когато инсталирането на канализационна система не е оправдано било защото не е в интерес на околната среда, било поради прекомерно високата ѝ стойност, се използват индивидуални системи или други подходящи системи, осигуряващи еднакво равнище на опазване на околната среда“.

5 В член 4 от същата директива се съдържат общите правила, приложими за градските отпадъчни води, като параграф 1 от него гласи:

„Държавите членки следят за това градските отпадъчни води, които влизат в канализационните системи, преди заустването им да бъдат подложени на вторично пречистване или на друга равностойна обработка при следните условия и ред:

– най-късно до 31 декември 2000 г. за всички зауствания, произлизащи от агломерации с ЕЖ над 15 000,

[…]“.

6 Член 5, параграфи 1 и 2 от Директива 91/271 предвижда:

„1. За целите на параграф 2 държавите членки установяват до 31 декември 1993 г. чувствителните зони въз основа на определените в приложение II критерии.

2. Държавите членки следят за това градските отпадъчни води, които влизат в канализационните системи, преди заустването им в чувствителни зони да бъдат подлагани на по-строго пречистване от предвиденото в член 4, най-късно до 31 декември 1998 г. за всички зауствания, произлизащи от агломерации с ЕЖ над 10 000“.

Решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385)

7 В своето решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) Съдът посочва, че като не е приела необходимите мерки за изграждането на канализационна система за градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio и като не е подложила градските отпадъчни води в посочената област на по-стриктно пречистване от вторичното пречистване преди заустването им в чувствителната зона на залива на Елефсина, Република Гърция не е изпълнила своите задължения по член 3, параграф 1, втора алинея и член 5, параграф 2 от Директива 91/271.

Досъдебната процедура и производството пред Съда

8 В рамките на контрола относно изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) с писмо от 6 август 2004 г. службите на Комисията искат от гръцките органи информация относно мерките, приети с оглед на изпълнението на разглежданото съдебно решение.

9 С писмо от 14 юни 2005 г. тези органи изпращат на службите на Комисията график за осъществяване на необходимите строителни дейности с оглед на изпълнението на посоченото съдебно решение. Съгласно този график канализационната система за градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio трябва да започне да функционира на 20 юни 2009 г.

10 В официалното уведомително писмо от 10 април 2006 г. Комисията посочва на гръцките органи, че все още не са осъществили привеждането в съответствие с изискванията на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

11 С няколко писма в отговор на това гръцките органи привличат вниманието върху крайната дата 31 декември 2009 г., посочена в решенията на Комисията, с които се одобрява съфинансирането от страна на Кохезионния фонд на проектите, предназначени да осигурят това привеждане в съответствие. По-конкретно в своя отговор от 29 юни 2006 г. гръцките органи твърдят, че този скок ще бъде спазен въпреки установеното забавяне. По-нататък, в този контекст посочените органи уведомяват Комисията, че е подадена молба за постановяване на временни мерки във връзка с резултата от образувана от тях процедура за възлагане на обществена поръчка, което обстоятелство може да предизвика забавяне.

12 Република Гърция счита, че решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) трябва да бъде изпълнено посредством реализирането на различни проекти:

– изграждането на център за пречистване на градските отпадъчни води (по-нататък „пречиствателната станция“);

– създаването на главни канализации за системата за градски отпадъчни води (по-нататък „основната система“);

– изграждането на канали за системата на градските отпадъчни води (по-нататък „вторичната система“);

– свързването на различни жилища и предприятия в област Thriasio Pedio, по-специално в агломерациите на Aspropyrgos, Élefsina, Mandra и Magoula, към системата на градските отпадъчни води (по-нататък „третичната система“).

13 В последващите си отговори гръцките органи уведомяват Комисията, че строителните дейности по изграждането на основната система се осъществяват със забавяне, дължащо се на технически трудности, и че строителните дейности по изграждане на вторичната система са били забавени поради подадена жалба пред Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет, Гърция).

14 Изтъквайки някои трудности от правно и техническо естество, които са спрели строителните работи по привеждане в съответствие, гръцките органи искат удължаване на срока, определен в решенията за съфинансиране на тези дейности, и прилагат към своята молба нов график за осъществяване на разглежданите строителни работи. Съгласно този график строителните работи за изграждане на основната система и на пречиствателната станция трябва да приключат на 31 юли 2010 г., а за изграждане на вторичната система — на 1 август 2010 г.

15 На 2 февруари 2009 г. Комисията изпраща до Република Гърция мотивирано становище, а на 7 май 2010 г. — допълнително официално уведомително писмо.

16 С многобройни писма в отговор на горепосочените, както и на срещите, проведени в периода от юли 2010 г. до февруари 2015 г., гръцките органи уведомяват Комисията за развитието на въпроса.

17 Така, с писмо от 27 ноември 2012 г. гръцките органи уведомяват Комисията, че от 27 юли 2012 г. пречиствателната станция функционира в рамките на експериментална фаза, а от 27 ноември 2012 г. нататък — в рамките на оперативното изпълнение. Обратно на това,

вторичната и третичната система не са били завършени към онзи момент, макар вторичната система да е била практически готова, с изключение на част от нея, която обслужва агломерацията Élefsina, и по-специално секторът Kato Élefsina.

18 Що се отнася до третичната система, в периода от март 2013 г. до август 2015 г. гръцките органи са уведомявали редовно Комисията, че в следствие от вътрешни затруднения степента на събиране на градски отпадъчни води не е достигала задоволително ниво, като са били събрани само 28 % от водите.

19 Комисията счита, че към момента на предявяване на настоящия иск решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) не е било приведено в изпълнение изцяло от Република Гърция, макар да са изтекли дванадесет години от постановяването му.

20 Освен това Комисията не е получила от компетентните национални органи какъвто и да е надежден график, позволяващ да се предвиди датата, от която би могъл да се установи реален напредък. Наред с третичната система, вторичната система също не била завършена, по-специално що се отнася до частта от нея, която обслужва сектора Kato Élefsina в агломерация Élefsina. Според Комисията археологическите открития, на които се позовава Република Гърция, не могат да бъдат квалифицирани като случай на „непреодолима сила“, обосноваваща подобно забавяне при осъществяването на строителните работи.

21 Комисията отбелязва, че с изключение на отговора на гръцките органи от 27 ноември 2012 г., тя не е получила каквито и да са данни, които доказват, че събираните градски отпадъчни води са били подложени на по-стриктно пречистване от вторичното. За да докажат обаче, че отпадъчните води са пречиствани в достатъчна степен, гръцките органи следвало да докажат надлежното функциониране на пречиствателната станция за период от дванадесет месеца посредством проби, взети в съответствие с приложение I, точка Г от Директива 91/271, сочещи процента намаление на биохимичната потребност от кислород за пет дни (БПК5) и на химичната потребност от кислород (ХПК) съгласно изискванията на тази директива, що се отнася до вторичното пречистване, а що се отнася до третичното пречистване — достатъчен процент намаление на азота съгласно приложение I, таблица 2 от посочената директива.

22 При тези условия Комисията предявява настоящия иск, тъй като счита, че Република Гърция все още не се е съобразила с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

По неизпълнението на задължения

Доводи на страните

23 Комисията посочва, че най-късно до 31 декември 1998 г. Република Гърция е трябвало да приеме необходимите мерки за събирането и пречистването на градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio в съответствие с член 3, параграф 1, втора алинея и член 5, параграф 2 от Директива 91/271 преди заустнавено им в чувствителната зона на залива на Елефсина.

24 В своята писмена защита Република Гърция подчертава, че решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) е изпълнено и че искът на Комисията е неоснователен.

25 В това отношение посочената държава членка изтъква, че пречистването на градските отпадъчни води в разглежданата област е трябвало да бъде осъществено посредством изграждането на пречиствателната станция, както и на основната, вторичната и третичната система.

26 Що се отнася, на първо място, до изграждането на пречиствателната станция, както и на основната и на вторичната система, тази държава членка била започнала това изграждане преди предявяването на иска по делото, по което е постановено решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

27 В това отношение гръцките органи били представили пред Комисията молби за съфинансиране на посочените строителни работи, които са били уважени от последната през декември 2004 г.

28 Република Гърция посочва, че реакциите на местното население, както и подаването на жалба по съдебен ред са довели до сериозно забавяне на изграждането на пречиствателната станция.

29 В крайна сметка последната е била изградена на 7 април 2011 г. и след пробен период е била пусната в действие едва на 27 ноември 2012 г.

30 За да се осигури по-пълно наблюдение на функционирането на пречиствателната станция, са били взети проби от градските отпадъчни води при входа и при изхода ѝ. Получените резултати сочели, че тези води са подложени на по-стриктно пречистване от вторичното. В това отношение Република Гърция представя на Съда данни от 27 ноември 2012 г. до 28 юли 2016 г., съгласно които пречистването на водите било в съответствие с изискванията на Директива 91/271.

31 По-нататък, що се отнася до основната система, Република Гърция поддържа, че макар главната канализация да е била изградена, археологически разкопки и находки, както и различни технически проблеми са забавили изграждането на тази система на територията на агломерация Élefsina.

32 Освен това, що се отнася до вторичната система, Република Гърция поддържа, че жалби по съдебен ред, технически затруднения, лоши хидрогеоложки условия, както и археологически разкопки и находки са предизвикали значително забавяне в изграждането на тази система и са възпрепятствали изграждането на части от нея. Следователно вторичната система била напълно изградена, с изключение на частта, която се намира в сектор Kato Élefsina на агломерация Élefsina, което позволявало обслужването на 95 % от ЕЖ в област Thriasio Pedio.

33 Република Гърция обаче уточнява, че пречистването на отпадъчните води на сектор Kato Élefsina се осигурява понастоящем от пречиствателната станция на Metamorfosi и следователно няма никакво заустване на непречистени отпадъчни води в повърхностните води.

34 Накрая, недостатъчният брой свързани домакинства към третичната система, изчислен в ЕЖ, се дължал на обстоятелството, че разходите за свързването били за сметка на собствениците на недвижими имоти, които били подпомагани от държавата, но икономическата криза не позволявала на тази държава членка да финансира свързването без финансово участие на населението. От своя страна населението не било в състояние да финансира свързването си към пречиствателната мрежа.

35 При тези условия броят на включените към третичната система достигал 45 % от ЕЖ на област Thriasio Pedio.

36 Република Гърция обаче посочва, че градските отпадъчни води на несвързаните домакинства се събират в системи от резервоари и в септични ями, преди да бъдат превозени с цистерни до съседните пречиствателни станции, за да бъдат пречистени.

37 В своята писмена реплика Комисията поддържа, че както признава самата Република Гърция, вторичната и третичната система все още не се завършени.

38 Поради това тази институция поддържа изложените от нея твърдения за нарушение и настоява, че Република Гърция все още не се е съобразила с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

39 Институцията твърди, че в своята писмена защита разглежданата държава членка най-накрая е представила поисканите резултати от пробите. В това отношение Комисията е съгласна, че според резултатите пречиствателната станция функционира правилно и всички градски отпадъчни води, които се събират понастоящем, се пречистват съгласно изискванията на Директива 91/271.

40 Що се отнася обаче до вторичната система, Комисията напомня, че самата Република Гърция е признала необходимостта да приключи нейното изграждане. Всъщност от предвидените 198 км тръби са били изградени само 184 км, като тези в сектор Kato Élefsina в агломерация Élefsina са липсвали.

41 Що се отнася до третичната система, въз основа на данните, посочени в писмената защита на Република Гърция, Комисията приписва на тази държава обстоятелството, че 45 % от ЕЖ на област Thriasio Pedio са свързани с тази система, в резултат от което събираните от нея градски отпадъчни води са били надлежно пречиствани.

42 При все това Република Гърция все още не може да докаже, че отпадъчните води на оставащите 55 % от ЕЖ на тази област се събират с оглед на това да бъдат пречистени в съответствие с Директива 91/271. В действителност въпреки представената от тази държава членка информация относно пречиствателната станция на Metamorfosi, в която постъпва само 5 % от притока, изразен в ЕЖ, Република Гърция не е доказала по никакъв начин надлежното функциониране, макар и временно, на въведената от нея временна система.

43 Според тази институция дори посочената държава членка да беше доказала, че системата функционира правилно, това обстоятелство би съставлявало само смекчаващо обстоятелство, а не привеждане в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

44 В своята писмена дуплика Република Гърция поддържа, че решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) е приведено в изпълнение и следователно искът на Комисията е неоснователен.

45 Що се отнася до вторичната система, тази държава членка признава, че остава да бъде построена незначителна част от нея.

46 Що се отнася до включването на жителите на област Thriasio Pedio към третичната система, от информацията, предоставена от съответните агломерации на Élefsina, Aspropyrgos, Mandra и Magoula, се установява, че броят на частните лица, които се включват към системата, постоянно се увеличава.

47 Освен това, що се отнася до отпадъчните води на останалите 49,3 % от ЕЖ на област Thriasio Pedio, които съгласно твърдението на тази държава членка в съдебното заседание още не са включени към пречиствателните системи, те се отвеждат до съседна пречиствателна станция от частни дружества посредством камиони цистерни. Макар да се води регистър за данните относно конвоите на камионите цистерни, които пристигат на съответното място, не се съхранява информация относно произхода на отпадъчните води и координатите на собственика, освен ако става въпрос за течни производствени отпадъци.

Съображения на Съда

48 За да се прецени дали Република Гърция е приела всички необходими мерки, за да се съобрази с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) с оглед на нейното задължение по член 260, параграф 1 ДФЕС, следва да се провери дали тази държава членка се е съобразила изцяло с разпоредбите на член 3, параграф 1, втора алинея и на член 5, параграф 2 от Директива 91/271, по-конкретно чрез приемане на необходимите мерки за изграждането на канализационна система за градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio и подлагане на градските отпадъчни води от посочената област преди заустването им в чувствителната зона на залива на Елефсина на по-стриктно пречистване от вторичното съгласно член 4 от тази директива.

49 Що се отнася до производството за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка по член 260, параграф 2 ДФЕС, като референтна дата, за да се прецени наличието на такова неизпълнение, следва да се приеме датата на изтичане на срока, определен в официалното уведомително писмо, изготвено въз основа на тази разпоредба (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 36).

50 В конкретния случай, тъй като Комисията е изпратила на 7 май 2010 г. допълнително официално уведомително писмо до Република Гърция в съответствие с предвидената в член 260, параграф 2 ДФЕС процедура, както бе припомнено в точка 15 от настоящото решение, референтната дата, посочена в предходната точка, е датата на изтичане на определения в това писмо срок, а именно 7 юли 2010 г.

51 Установено е обаче, че към последната посочена дата градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio все още не са били събирани и подлагани на пречистване преди заустването им в чувствителната зона на залива на Елефсина съгласно изискванията на член 3, параграф 1, втора алинея и на член 5, параграф 2 от Директива 91/271. В действителност, както се установява от писмената защита на тази държава членка, изграждането на пречиствателната станция следва посочената дата, тъй като нейното изграждане е завършило едва на 7 април 2011 г., и ако не се взема предвид експерименталният период, тя е започнала да функционира едва на 27 ноември 2012 г.

52 Във всички случаи Република Гърция признава, от една страна, че вторичната система за събиране все още не е изградена напълно, тъй като сектор Kato Élefsina от агломерация Élefsina все още не разполага с подобна система, а от друга страна, че не всички жители в област Thriasio Pedio са свързани към третичната система.

53 Що се отнася до довода на Република Гърция, изведен от трудностите, които тази държава членка е имала при съобразяването си с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), следва да се напомни, че съгласно постоянната практика на Съда държава членка не може да се позове на трудности от вътрешен характер, за да оправдае неспазването на произтичащите от правото на Съюза задължения (вж. в този смисъл решение от 4 май 2017 г., Комисия/Обединено кралство, C-502/15, непубликувано, EU:C:2017:334, т. 48).

54 При тези условия следва да се установи, че като не е приела всички необходими мерки за изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), Република Гърция не е изпълнила своите задължения по член 260, параграф 1 ДФЕС.

По имуществените санкции

55 Комисията иска Република Гърция да бъде осъдена да заплати едновременно периодична имуществена санкция и еднократно платима сума.

56 Що се отнася до размера на посочените периодична имуществена санкция и еднократно платима сума, Комисията се основава на своето Съобщение от 13 декември 2005 г., озаглавено „Прилагане на член [260 ДФЕС]“ (SEC(2005) 1658), актуализирано със Съобщение C (2015/C 257/01) 6767 на Комисията от 6 август 2015 г., озаглавено „Актуализиране на данните, използвани при изчисляването на еднократно платимите суми и периодичните имуществени санкции, предлагани от Комисията на Съда в производствата за установяване на нарушения“ (наричано по-нататък „Съобщението от 13 декември 2005 г.“).

По периодичната имуществена санкция

Доводи на страните

57 В съответствие с точка 6 от Съобщението от 13 декември 2005 г. Комисията се основава на три основни критерия, за да определи размера на периодичната имуществена санкция, която предлага да наложи Съдът, а именно тежестта на нарушението, неговата продължителност и необходимостта да се осигури възпиращо действие на санкцията с оглед на избягване на повторни нарушения.

58 Що се отнася до установената тежест на нарушението, Комисията подчертава, че заустването на непречистени отпадъчни води на повърхността предизвиква замърсяване, което се характеризира с кислородно неравновесие, а привнасянето на хранителни вещества засяга значително качеството на тези повърхностни водни маси и прилежащите към тях екосистеми. Освен това заустването на подобни градски отпадъчни води би могло да има значителни последици върху общественото здраве.

59 Непълното изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) засяга и възможността на гражданите да се ползват от достатъчно чисти повърхностни води за осъществяването на развлекателни дейности.

60 Що се отнася до градските отпадъчни води, които не са били пречистени в достатъчна степен, Комисията подчертава, че само по себе си вторичното пречистване не е достатъчно, за да се предотврати рискът от всякакво замърсяване и влошаване на качеството на водата и на съседните екосистеми, ако водите в приемника са били признати за чувствителна зона съгласно член 5 от Директива 91/271. Въпреки направените усилия и приетите от гръцките органи мерки 72 % от градските отпадъчни води не са събирани съгласно изискванията на Директива 91/271, поради което в това отношение продължава да е налице неизпълнението на задължения, установено в края на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

61 Според Комисията усилията, положени от гръцките органи по-специално след постановяването на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), могат евентуално да се считат за смекчаващи обстоятелства. В действителност понастоящем пречиствателната станция действа, основната канализационна система е изградена, а вторичната система, с изключение на сектора Kato Élefsina, също е изградена.

62 Все пак Комисията счита, че в голяма степен тези смекчаващи обстоятелства са неутрализирани от установените по делото утежняващи обстоятелства. По-конкретно, изтекли са повече от дванадесет години от постановяването на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385). С други думи, Република Гърция е разполагала с повече от шестнадесет години, считано от започването на процедурата за установяване на нарушение, за да се съобрази изцяло с предписанията на Директива 91/271. Освен това Комисията не разполага с надежден график или данни, които да позволят да се уточни моментът, в който Република Гърция ще приключи с прилагането на всички мерки за съобразяване с изискванията на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

63 Следователно с оглед на значението на правните норми на Съюза, предмет на разглежданото неизпълнение, което е установено в това отношение в края на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), както и с оглед на последиците от това неизпълнение на задължения за общите и частни интереси, на смекчаващото обстоятелство, свързано с осъществения досега напредък, с утежняващите обстоятелства, произтичащи от несигурността относно датата, на която Република Гърция ще изпълни изцяло това съдебно решение, с яснотата на нарушените разпоредби от Директива 91/271 и с повтарящото се противоправно поведение на Република Гърция при спазването на правната уредба на Съюза в областта на околната среда и спазването на решенията на Съда, Комисията предлага коефициент за тежест 5, изчислен съгласно указанията, които се съдържат в Съобщението от 13 декември 2005 г.

64 Що се отнася до продължителността на нарушението, Комисията напомня, че Съдът е постановил решение Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) на 24 юни 2004 г., а Комисията е решила да предяви иск на основание член 260, параграф 2 ДФЕС на 19 ноември 2015 г. Тъй като между тези две дати е изтекъл период от 137 месеца, Комисията иска коефициентът за продължителност да бъде 3 по скала от 1 до 3.

65 Накрая, по отношение на коефициента за платежоспособност на ответната държава членка, наречен фактор „n“, тази институция припомня, че в Съобщението на Комисията от 13 декември 2005 г. за Република Гърция той е определен на 3,48.

66 Комисията отбелязва, че съгласно посочената в това съобщение формула периодичната имуществена санкция на ден е равна на основната определена сума от 670 EUR, умножена по коефициента за тежест, коефициента за продължителност и фактора „n“. Така в конкретния случай тази институция предлага периодична имуществена санкция в размер на 34 974 EUR на ден.

67 Комисията обаче смята, че периодичната имуществена санкция следва прогресивно да се намалява в зависимост от постигнатия напредък при изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385). Поради това съгласно точка 13.2 от посоченото съобщение тя предлага да се приложи намаляваща дневна периодична имуществена санкция, чийто действителен размер се изчислява в края на всеки шестмесечен период, като общата сума за такъв период се намалява с процент, съответстващ на съотношението между ЕЖ, приведени в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) в края на съответния период.

68 В това отношение в исковата си молба Комисията уточнява, че частта от населението на съответната област, което не разполага със системи за събиране и пречистване, съответстващи на предписанията на член 3, параграф 1, втора алинея и на член 5, параграф 2 от Директива 91/271, към момента на предявяване на нейния иск съответства на общо 35 883 ЕЖ, а в нейната писмена реплика ЕЖ е 27 500.

69 Според Комисията, за да се определи окончателният размер на периодичната имуществена санкция за ден, следва да се има предвид всяка единица ЕЖ, която действително е приведена в съответствие с предписанията на Директива 91/271, след като въз основа на предоставени от Република Гърция данни тази институция установи, че привеждането в съответствие е осъществено.

70 Република Гърция поддържа, че нито тежестта на нарушението, нито неговата продължителност, нито показаните от нея сътрудничество и усърдие в хода на производството, нито осъщественият при изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) напредък обосновават налагането на периодична имуществена санкция. При условията на евентуалност Република Гърция оспорва метода на изчисляване на тази санкция.

71 Тази държава членка счита също така, че предложеният размер на периодичната имуществена санкция е несъразмерен на тежестта на нарушението, като липсва конкретна оценка за последиците върху околната среда в резултат от неизпълнението на конкретните задължения, произтичащи от Директива 91/271.

72 Република Гърция твърди, че е изпълнила решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), тъй като е предприела дейностите, които са необходими за неговото изпълнение.

73 Що се отнася до тежестта и продължителността на нарушението, предложението на Комисията да се приложи коефициент 5, не отчитало по-специално обстоятелството, че посоченото съдебно решение вече е изпълнено. В това отношение тази държава членка поддържа, че в конкретния случай не е доказана вредата, причинена на човешкото здраве, тъй като градските отпадъчни води на домакинствата, които не са били включени към вторичната система, не са били заустявани пряко и неконтролирано във водоприемниците, а са били събирани в системи от резервоари и в септични ями, преди да бъдат превозени с камиони цистерни в съседни действащи пречиствателни станции с оглед на пречистването им. Този коефициент за тежест освен това бил прекомерен, като се има предвид коефициентът, предложен от Комисията и възприет от Съда по делото, по което е постановено решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия (C-557/14, EU:C:2016:471).

74 Освен това Комисията изтъквала неоснователно, че твърдяното непълно изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) може да засегне прилагането на други директиви на Съюза или че има последици върху общите или частни интереси в конкретния случай.

75 Република Гърция оспорва и твърденията на Комисията за повтарящо се противоправно поведение на тази държава членка в разглежданата конкретна област от правото на Съюза.

76 Според Република Гърция в конкретния случай тя е доказала, от една страна, че градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio са били подложени на по-стриктно пречистване от вторичното, което позволява от тях да се елиминират фосфорът и азотът, а от друга страна, е доказала, че процентът от населението, който още не е свързан поради археологически разкопки или финансови трудности, се обслужва от пречиствателната станция за отпадъчни води на Metamorfosi.

77 Тъй като Република Гърция е елиминирала или поне е намалила значително засягането на околната среда, произтичащо от неизпълнението на задължения, което е констатирано с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), тя предлага — в случай че Съдът реши да ѝ наложи периодична имуществена санкция — нейният размер да бъде изчислен въз основа на коефициент за тежест 1.

78 Освен това предвид обстоятелствата по случая посочената периодична имуществена санкция била несъразмерна на продължителността на нарушението, както и на намалената платежоспособност на Република Гърция поради претърпяната от нея икономическа криза.

79 В действителност предвид обстоятелството, че остават да бъдат изградени само 5 % от вторичната система и Република Гърция вече е приела необходимите мерки в това отношение, тази държава членка счита, че за целите на изчислението на евентуална периодична имуществена санкция коефициентът за продължителност трябва да бъде 1.

80 Що се отнася до платежоспособността на посочената държава членка, нейният брутен вътрешен продукт (БВП) бил намалял с 25,5 % в периода 2010—2016 г.

81 Накрая, в случай че Съдът реши да ѝ наложи периодична имуществена санкция, Република Гърция моли да бъде одобрено предложението на Комисията за налагане на намаляваща периодична имуществена санкция в зависимост от етапа, на който се намира изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), и нейният размер да се изчислява в края на всеки шест месеца.

Съображения на Съда

82 Съгласно постоянната практика на Съда налагането на периодична имуществена санкция е обосновано по принцип само доколкото продължава да е налице неизпълнението на задължения на държава членка, произтичащо от неизпълнение на предходно съдебно решение, до разглеждането на фактите от Съда (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 61 и цитираната съдебна практика).

83 В това отношение следва да се посочи, че съгласно точки 30 и 39 от настоящото решение в своята писмена защита Република Гърция е посочила резултатите от представителни проби, направени в пречиствателната станция, които сочат, че тя функционира надлежно и доказват ефективността на пречистването на градските отпадъчни води от гледна точка на Директива 91/271в периода от 27 ноември 2012 г. до 28 юли 2016 г. В това отношение както в писмената си реплика, така и в съдебното заседание Комисията потвърждава, че понастоящем събираните градски отпадъчни води действително се подлагат на пречистване, което съответства на изискванията на тази директива.

84 От една страна, макар основната система в област Thriasio Pedio да е напълно завършена, вторичната система все още не е изградена в сектор Kato Élefsina на агломерация Élefsina, което обстоятелство е посочено от Комисията и потвърдено от самата Република Гърция, включително в съдебното заседание пред Съда. Следователно не може да се счита, че вторичната система е била изцяло завършена в област Thriasio Pedio.

85 От друга страна, що се отнася до включването на цялото население на област Thriasio Pedio към третичната система, дори да се приеме за основателно твърдението на Република Гърция на съдебното заседание, че 50,7 % от ЕЖ в тази област вече са били включени към тази система, което обстоятелство се оспорва от Комисията, вярно е също така, че 49,3 % от ЕЖ от посочената област все още не са включени към тази третична система.

86 При тези условия Съдът счита, че Република Гърция не е доказала, че до датата на съдебното заседание пред Съда е изпълнила изцяло задълженията, които произтичат от решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

87 Следователно Съдът счита, че осъждането на Република Гърция да заплати периодична имуществена санкция, е подходящо финансово средство, което да я подтикне да вземе необходимите мерки за преустановяване на установеното неизпълнение на задължения и за осигуряване на цялостното изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

88 Все пак a priori не може да се изключи възможността към деня на произнасяне на настоящото решение решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) да бъде изпълнено изцяло. Така периодичната имуществена санкция трябва да се наложи само в случай че неизпълнението на задължения продължава към датата на постановяване на настоящото решение (вж. по аналогия решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 66).

89 Съгласно постоянната практика на Съда периодичната имуществена санкция трябва да бъде определена в зависимост от необходимата степен на натиск за убеждаване, така че държавата членка, която не се съобразява с решение, установяващо неизпълнение на задължения, да промени своето поведение и да преустанови нарушението, в което е обвинена (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 67 и цитираната съдебна практика).

90 При упражняване на своето право на преценка в тази област Съдът трябва да определи периодичната имуществена санкция по такъв начин, че тя да бъде, от една страна, съобразена с обстоятелствата и от друга страна, пропорционална на установеното неизпълнение, както и на платежоспособността на съответната държава членка (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 68).

91 Предложенията на Комисията относно периодичната имуществена санкция не могат да обвържат Съда и представляват само полезна отправна точка. По същия начин насоки като съдържащите се в съобщенията на Комисията не обвързват Съда, но допринасят за гарантиране на прозрачността, предвидимостта и правната сигурност в дейността на самата Комисия, когато тази институция отправя предложения до Съда. В действителност в рамките на производство по член 260, параграф 2 ДФЕС за неизпълнение на задължения, което държавата членка продължава независимо от факта, че същото неизпълнение на задължения вече е било установено в първото съдебно решение по член 258 ДФЕС, Съдът трябва да бъде свободен да определи наложената периодична имуществена санкция по размер и под формата, които счита за подходящи, за да подтикне тази държава членка да преустанови неизпълнението на задълженията, произтичащи от това първо решение на Съда (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 69).

92 При определянето на размера на периодичната имуществена санкция основните критерии, които трябва да се вземат предвид, за да се гарантира принудителният характер на периодичната имуществена санкция с оглед на еднаквото и ефективно прилагане на правото на Съюза, по принцип са тежестта на нарушението, неговата продължителност и платежоспособността на съответната държава членка. При прилагането на тези критерии трябва да се отчетат по-конкретно последиците от неизпълнението за частните и за публичните интереси, както и необходимостта да се постигне спешно изпълнение на задълженията от съответната държава членка (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 70).

93 На първо място, що се отнася до тежестта на нарушението, следва да се припомни, че целта на Директива 91/271 е защитата на околната среда. Липсата или недостатъчността на системите за пречистване на градските отпадъчни води могат да засегнат околната среда и трябва да се разглеждат като особено тежки нарушения (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 71).

94 Освен това следва да се приеме за отегчаващо обстоятелството, че съгласно изявленията на Република Гърция цялостното изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) все още не е осъществено, което е равнозначно на закъснение с около двадесет години, доколкото задължението за осигуряване на съответствието на вторичното пречистване на градските отпадъчни води в област Thriasio Pedio е трябвало да бъде изпълнено най-късно до 31 декември 1998 г. (вж. в това отношение решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция, C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385, т. 51). Следователно Съдът може единствено да установи, че нарушението е особено продължително и предвид посочената по-горе цел несъмнено представлява тежко нарушение (вж. по аналогия решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 74).

95 Що се отнася до довода на Република Гърция, че градските отпадъчни води на жителите на област Thriasio Pedio, които не са свързани с третичната система, не са били изливани в природата, а са били превозвани в съседна пречиствателна станция с камиони цистерни, този довод, който впрочем се оспорва от Комисията, не може да се вземе предвид, доколкото Република Гърция не е представила доказателства за надлежното функциониране на подобна система за събиране.

96 Все пак следва да се посочи, че положението в област Thriasio Pedio се е подобрило в сравнение с това, което е било налице при образуване на производството относно неизпълнението на задължения, по което е постановено решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385). В действителност, ако към онзи момент канализационна система за градските отпадъчни води е липсвала изцяло, към датата на преценката на фактите от Съда по настоящото дело основната система е изцяло завършена, вторичната система следва да бъде завършена само в сектор Kato Élefsina и свързването на жителите от област Thriasio Pedio към третичната система, както посочва Република Гърция в писмените си изявления, е достигнало 45 % от ЕЖ на тази област. В това отношение обаче изтъкнатата от тази държава членка стойност 50,7 % съгласно точка 85 от настоящото решение не може да се приеме, тъй като посочената държава не доказва нейната основателност.

97 Следователно трябва да се приеме, че в настоящото производство степента на вредното въздействие върху човешкото здраве и околната среда, която към датата на постановяване на съдебното решение продължава да е налице в резултат от твърдяното неизпълнение, зависи до голяма степен от броя на местата, засегнати от това неизпълнение. При това положение вредното въздействие върху човешкото здраве и околната среда е по-незначително от оказаното вследствие на първоначалното неизпълнение на задълженията, установено в решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) (вж. по аналогия решение от 2 декември 2014 г., Комисия/Гърция, C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 56).

98 Освен това следва да се приеме за смекчаващо обстоятелството, че област Thriasio Pedio е област, която се характеризира със значимо археологическо наследство и че с оглед на археологическите разкопки и намирането на археологически останки, както посочва Република Гърция, вторичната система е била изградена, с изключение на част от нея, която се намира в сектор Kato Élefsina на агломерация Élefsina.

99 На второ място, относно продължителността на нарушението следва да се напомни, че тя трябва да се оценява, като се вземе предвид моментът, в който Съдът преценява фактите, а не моментът, в който последният е сезиран от Комисията. В конкретния случай обаче продължителността на нарушението, която е почти четиринадесет години, считано от постановяването на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), е значителна (вж. по аналогия решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 76).

100 Всъщност, въпреки че в член 260, параграф 1 ДФЕС не се уточнява срокът, в който трябва да бъде изпълнено решението, съгласно постоянната практика на Съда интересът, свързан с непосредственото и еднакво прилагане на правото на Съюза, изисква това изпълнение да започне незабавно и да приключи във възможно най-кратък срок (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 77 и цитираната съдебна практика).

101 На трето място, що се отнася до платежоспособността на разглежданата държава членка, от практиката на Съда следва, че трябва да се отчете актуалното развитие на брутния вътрешен продукт (БВП) на държавата членка, каквото е към датата на преценката на фактите от Съда (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 78). В това отношение следва да се вземат предвид доводите на Република Гърция, че нейният БВП е намалял с 25,5 % в периода от 2010 г. до 2016 г., когато тази държава членка е представила писмената си защита пред Съда.

102 Освен това Комисията предлага на Съда периодичната имуществена санкция да се намалява постепенно в зависимост от постигнатия напредък при изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385).

103 В това отношение следва да се отбележи, че дори ако, за да се гарантира пълното изпълнение на решение на Съда, периодичната имуществена санкция трябва да се изисква в пълен размер до момента, в който държавата членка вземе всички необходими мерки за преустановяване на установеното неизпълнение на задължения, в някои конкретни случаи все пак може да се предвиди санкция, която отчита постигнатия евентуален напредък от държавата членка при изпълнението на задълженията ѝ (вж. в този смисъл решение от 2 декември 2014 г., Комисия/Гърция, C-378/13, EU:C:2014:2405, т. 60).

104 В конкретния случай Комисията предлага при изчисляване на размера на периодичната имуществена санкция да се вземе предвид постепенното намаляване на броя ЕЖ, несъответстващи на изискванията на Директива 91/271, което би позволило да се вземе предвид напредъкът, осъществен от Република Гърция при изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) и на принципа на пропорционалност. От значение е Република Гърция да бъде стимулирана посредством това прогресивно намаление не само да приключи надлежно изграждането на системата за събиране в сектор Kato Élefsina в най-кратък срок, но и да се гарантира, че в цялата област Thriasio Pedio е изградена система за събиране, която е в съответствие с изискванията на Директива 91/271.

105 Предвид всички изложени по-горе съображения Съдът счита за уместно да се наложи периодична имуществена санкция в размер на 18 000 EUR дневно.

106 Що се отнася до периодичността на тази санкция, прогресивно намаляващият ѝ компонент се определя на шестмесечна основа съгласно предложението на Комисията, защото предоставянето на доказателство за наличие на съответствие с Директива 91/271 изисква определен период, за да може да се вземе предвид евентуалният напредък, осъществен от ответната държава членка. Поради това общият размер за всеки от тези периоди следва да се намали с процент, съответстващ на съотношението, представляващо броя единици ЕЖ, които действително са приведени в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) в област Thriasio Pedio (вж. по аналогия решение от 15 октомври 2015 г., Комисия/Гърция, C-167/14, непубликувано, EU:C:2015:684, т. 66).

107 В резултат от това при упражняване на своето право на преценка Съдът счита за удачно да определи периодична имуществена санкция за всеки шест месеца в размер на 3 276 000 EUR.

108 С оглед на гореизложените съображения следва Република Гърция да бъде осъдена да заплати на Комисията периодична имуществена санкция в размер на 3 276 000 EUR за всяко шестмесечие закъснение при прилагането на необходимите мерки за съобразяване с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), считано от постановяване на настоящото решение до пълното изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), чийто действителен размер трябва да се изчислява в края на всеки шестмесечен период, като общата сума за всеки от тези периоди евентуално се намалява с процент, който съответства на съотношението между броя единици ЕЖ, които действително са били приведени в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) в област Thriasio Pedio в края на съответния период, и броя единици ЕЖ, които не са били приведени в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) в тази област към деня на произнасяне на настоящото решение.

По еднократно платимата сума

Доводи на страните

109 Комисията моли Съда да осъди Република Гърция да заплати еднократно сумата, изчислена на дневна база от 3 828 EUR, който размер е изчислен въз основа на Съобщението от 13 декември 2005 г., като основната определена сума от 220 EUR е умножена с коефициента за тежест 5 и с фактора „n“ от 3,48, считано от произнасянето на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) до постановяване на настоящото решение или до датата, когато решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) бъде изпълнено изцяло, ако това изпълнение предхожда постановяването на настоящото решение.

110 В конкретния случай са изтекли 4 165 дена от постановяването на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) до 19 ноември 2015 г., когато Комисията решава да предяви настоящия иск на основание член 260, параграф 2 ДФЕС. Следователно общата еднократно платима сума към датата на това решение на Комисията ще се равнява на еднократно платимата сума на ден, за която става въпрос в предходната точка, умножена по този брой дни, или общо 15 943 620 EUR, която сума надхвърля определената за Република Гърция минимална еднократно платима сума от 1 933 000 EUR.

111 Следва да се наложи еднократно платима сума, изчислена на дневна база от 3 828 EUR съгласно посочения в точка 110 от настоящото решение метод, доколкото тази еднократно платима сума надхвърля минималната еднократно платима сума.

112 Република Гърция посочва, че е изпълнила решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), тъй като строителните работи, предназначени да осигурят неговото изпълнение, са били осъществени и са били взети необходимите мерки във връзка с оставащите строителни работи. По-нататък тази държава членка посочва, че била сътрудничила редовно и лоялно със службите на Комисията. Освен това нямало опасност от повтарящо се противоправно поведение, тъй като Република Гърция била премахнала или поне била намалила значително всяко допълнително засягане на околната среда. Поради това тази държава членка поддържа, че в конкретния случай налагането на еднократно платима сума не е обосновано.

113 Ако обаче Съдът реши да наложи на Република Гърция еднократно платима сума, тази държава членка посочва, че денят, който следва да се вземе предвид като начален момент за целите на нейното изчисляване, не е този на произнасянето на решение от 24 юни 2004 г.,

Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), тъй като предвид текущите строителни работи по изграждането това решение не е можело да бъде изпълнено на посочената дата, а след изтичането на разумен срок за неговото изпълнение.

114 Във всички случаи Съдът следвало да прецени дали с оглед на „изключително трудната“ икономическа обстановка, в която се намирала Република Гърция, от обективна точка на тази държава членка следва да се наложи заплащането на подобна сума, или обратното — тя следва да бъде изцяло освободена от заплащането ѝ.

115 Във всички случаи Република Гърция оспорва използвания от Комисията метод на изчисление. Тя поддържа, че ако следва да бъде осъдена да плати еднократно платима сума, изчислена на дневна база, тя трябва да бъде в размер на 765,60 EUR на ден, а в случай че Съдът реши да наложи заплащането на обща еднократно платима сума, тя трябва да бъде в размер на 1 933 000 EUR.

Съображения на Съда

116 Преди всичко следва да се припомни, че при упражняването на предоставеното му право на преценка в разглежданата област Съдът може да наложи кумулативно периодична имуществена санкция и еднократно платима сума (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 91).

117 Осъждането да се плати еднократна сума и определянето на евентуалния ѝ размер трябва във всеки конкретен случай да бъдат функция от всички релевантни елементи, свързани както с характеристиките на установеното неизпълнение на задължения, така и с действията на самата държава членка, срещу която е образувано производството по член 260 ДФЕС. В това отношение този член предоставя на Съда широко право на преценка, за да реши дали да бъде наложена такава санкция и евентуално да определи нейния размер (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 92).

118 По настоящото дело всички правни и фактически обстоятелства, въз основа на които се стига до констатацията за разглежданото неизпълнение на задължения, и по-специално обстоятелството, че вече са постановени решения, а именно освен решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) са постановени и решения от 7 февруари 2013 г., Комисия/Гърция (C-517/11, непубликувано, EU:C:2013:66) и от 15 октомври 2015 г., Комисия/Гърция (C-167/14, непубликувано, EU:C:2015:684), с които се установява неизпълнението от Република Гърция на задълженията ѝ в областта на пречистването на градските отпадъчни води, съставляват показател, че за ефективното предотвратяване на бъдещо повтаряне на аналогични нарушения на правото на Съюза може да се наложи приемането на възпираща мярка като осъждането да се плати еднократна сума (вж. по аналогия решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 93).

119 При тези обстоятелства Съдът е длъжен при упражняване на своето право на преценка да определи размера на еднократно платимата сума по такъв начин, че тя да бъде, от една страна, съобразена с обстоятелствата, а от друга страна, съразмерна на извършеното нарушение (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 94).

120 Сред релевантните фактори в това отношение са именно обстоятелства като тежестта на установеното нарушение и периода, през който то продължава след постановяване на съдебното решение, с което то е установено (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 95).

121 Обстоятелствата, които трябва да се вземат предвид в случая, са посочени по-специално в съображенията, съдържащи се в точки 92—101 от настоящото решение, свързани с тежестта и продължителността на нарушението, както и с платежоспособността на съответната държава членка.

122 Що се отнася до тежестта на разглежданото нарушение, следва да се посочи, че що се отнася до изграждането на вторичната система, само една част от една агломерация няма подобна система, а именно сектор Kato Élefsina от агломерация Élfesina, а що се отнася до процента ЕЖ в област Thriasio Pedio, свързани към третичната система, той е 45 %. Все пак трябва да се отбележи, че през голяма част от периода между постановяването на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) и постановяването на настоящото решение тази област дори не е разполагала с пречиствателна станция, тъй като последната е пусната в действие едва на 27 ноември 2012 г. Следователно трябва да се приеме, че това нарушение е по-тежко за целите на изчисляването на еднократно платимата сума, отколкото за целите на определянето на периодичната имуществена санкция.

123 Освен това, що се отнася до продължителността на нарушението, за целите на определянето на еднократно платимата сума освен съдържащите се в точки 99 и 100 от настоящото решение съображения следва да се вземе предвид и обстоятелството, че макар наистина Република Гърция да е сътрудничила редовно на службите на Комисията, тази държава членка не е спазила различните графици, които сама е изготвила с оглед на това да осигури привеждането на пречистването на градски отпадъчни води на цялата област Thriasio Pedio в съответствие. В действителност от представената на Съда преписка се установява, че Комисията не е получила от тази държава членка какъвто и да е надежден график, който позволява да се предвиди датата, от която Комисията би могла да установи действителен напредък при привеждането в действие на необходимите мерки за изпълнението на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) и следователно за съобразяването с предписанията на Директива 91/271.

124 Не може да се приеме изтъкнатата от Република Гърция в това отношение обосновка, а именно че забавянето при изпълнението на това решение се дължи на вътрешни затруднения. В действителност, както беше напомнено в точка 53 от настоящото решение, държава членка не може да се позове на трудности от вътрешен характер, за да оправдае неспазването на произтичащите от правото на Съюза задължения, поради което подобни доводи не могат да бъдат уважени.

125 Следователно трябва да се заключи, че твърдяното неизпълнение на задължения от страна на Република Гърция е продължило през значителен период от време.

126 Накрая, както посочва Комисията, следва да се вземе предвид големият брой съдебни решения, упоменати в точка 118 от настоящото решение, с които се установява неизпълнение от Република Гърция на задълженията ѝ в областта на пречистването на градските отпадъчни води. Впрочем повтарящото се противоправно поведение на държава членка е недопустимо, особено в сектор, в който въздействието върху здравето на хората и околната среда е особено голямо. В това отношение повтарящото се противоправно поведение на държава членка в специфичен сектор може да представлява показател, че за ефективното предотвратяване на бъдещо повтаряне на аналогични нарушения на правото на Съюза може да е необходимо приемането на възпираща мярка като налагането на еднократно платима сума (решение от 22 юни 2016 г., Комисия/Португалия, C-557/14, EU:C:2016:471, т. 99).

127 Както обаче беше посочено в точка 121 от настоящото решение, следва да се вземат предвид и обстоятелства като посочените в точки 92—101 от настоящото решение, след които са трудностите, свързани с археологическите разкопки и с намирането на археологически останки в област Thriasio Pedio, както и последиците от претърпяната от Република Гърция икономическа криза върху платежоспособността на тази държава членка.

128 Предвид всичко изложено по-горе Съдът счита, че с определянето на еднократно платимата от Република Гърция сума от 5 000 000 EUR се дава справедлива преценка на обстоятелствата в конкретния случай.

129 Следователно Република Гърция трябва да бъде осъдена да заплати на Комисията еднократна сума в размер на 5 000 000 EUR.

По съдебните разноски

130 Съгласно член 134, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на Република Гърция и неизпълнението на задълженията е установено, последната следва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) Като не е приела всички необходими мерки за изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), Република Гърция не е изпълнила своите задължения по член 260, параграф 1 ДФЕС.

2) Ако установеното в точка 1 неизпълнение на задължения продължава към деня на постановяването на настоящото решение, Република Гърция се осъжда да плати на Европейската комисия периодична имуществена санкция 3 276 000 EUR за всеки шест месеца, с които е закъсняла да приведе в действие мерките, които са необходими, за да се съобрази с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), считано от датата на постановяване на настоящото решение до цялостното изпълнение на решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385), чийто действителен размер трябва да се изчислява в края на всеки шестмесечен период, като общата сума за всеки от тези периоди се намалява с процент, който съответства на съотношението между единиците еквивалент жители, които действително са били приведени в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) в област Thriasio Pedio в края на съответния период, и единиците еквивалент жители, които не са били приведени в съответствие с решение от 24 юни 2004 г., Комисия/Гърция (C-119/02, непубликувано, EU:C:2004:385) в тази област към деня на произнасяне на настоящото решение.

3) Осъжда Република Гърция да заплати на Европейската комисия еднократно платима сума в размер на 5 милиона евро.

4) Осъжда Република Гърция да заплати съдебните разноски.

Подписи